ELL 14-02(mins)

Cofnodion y Pwyllgor Addysg a Dysgu Gydol Oes

Dyddiad: 10 Gorffennaf 2002

Amser: 2.00pm

Lleoliad: Ystafelloedd Pwyllgor 3 a 4, Adeilad y Cynulliad Cenedlaethol

Yn bresennol:

Aelodau

Gareth Jones, Cadeirydd	Plaid Cymru	Conwy
Lorraine Barrett	Llafur	De Caerdydd a Phenarth
Jane Davidson, Gweinidog y Cynulliad	Llafur	Pontypridd
Delyth Evans	Llafur	Canolbarth a’r Gorllewin
Janice Gregory	Llafur	Ogwr
Helen Mary Jones	Plaid Cymru	Llanelli
Jonathan Morgan	Ceidwadwr	Canol De Cymru
Alun Pugh, Dirprwy Weinidog	Llafur	Gorllewin Clwyd
Kirsty Williams	Democrat Rhyddfrydol	Brycheiniog a Sir Faesyfed

Ymddiheuriadau

Mick Bates

Cynog Dafis

Janice Gregory (ail hanner)

Jonathan Morgan (ail hanner)

Huw Lewis

Eilyddion

Delyth Evans am Huw Lewis

Kirsty Williams am Mick Bates (ail hanner)

Ysgrifenyddiaeth y Pwyllgor

Chris Reading	Clerc
Holly Pembridge	Dirprwy Glerc

Swyddogion

yn Bresennol:

Richard Davies	Cyfarwyddwr, Yr Adran Addysg a Hyfforddiant (AAH)
Mike Harper	Pennaeth, Yr Adran Addysgu ac Arweinyddiaeth
Elizabeth Taylor	Pennaeth, Is-adran Rheolaeth Ysgolion
Elizabeth Williams	Pennaeth, Tîm Polisi Ieuenctid
Russell Dobbins	Tîm Polisi Ieuenctid
Asmita Raval	Tîm Polisi Ieuenctid
Michael Jones	Is-adran Rheolaeth Ysgolion
Malcolm Hobbs	Is-adran Rheolaeth Ysgolion

Yn Bresennol:

Anthony Boden	Grwp Ffocws i Bobl Ifanc

Nina Yasmin Ali	Grwp Ffocws i Bobl Ifanc
John Williams	Arweinydd Prosiect 14-19, ar secondiad i’r Tîm Polisi Ieuenctid
Gary Brace	Prif Weithredwr, CACC
John Andrews	Cadeirydd, CACC
Mal Davies	Dirprwy Gadeirydd, CACC

Datganiadau Buddiant

Cynog Dafis	Athro Cofrestredig; ei wraig yn Athrawes Gofrestredig
Jane Davidson	Athrawes Gofrestredig; ei gwr yn ddarlithydd coleg ac yn aelod o Bwyllgor Gwaith NATFHE
Gareth Jones	Athro Cofrestredig; Aelod o Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy; Aelod o Lys Prifysgol Cymru
Huw Lewis	Athro Cofrestredig
Mick Bates	Athro Cymwysedig; ei wraig yn Brifathrawes, Arolygydd Ysgolion, aelod o bwyllgorau ACCAC ac Estyn
Jonathan Morgan	Llywodraethwr Ysgol; Aelod o Lys Prifysgol Cymru
Lorraine Barrett	Llywodraethwr Ysgol
Helen Mary Jones	Athrawes Gofrestredig
Alun Pugh	Ei wraig yn ddarlithydd coleg

Sylwadau Agoriadol y Cadeirydd

0.1 Croesawodd y Cadeirydd y Pwyllgor ac aelodau’r cyhoedd i’r cyfarfod a gofynnodd i’r aelodau a oedd unrhyw ddatganiadau buddiant newydd. Nid oedd dim.

0.2 Dywedodd y Cadeirydd fod lansiad cyd-adroddiad y Pwyllgor gyda’r Pwyllgor Diwylliant ar yr adolygiad polisi ar y Gymraeg wedi bod yn llwyddiannus dros ben.

Eitem Un: Ymestyn Hawliau

Papur: ELL 14-02(p.1)

Croesawodd y Cadeirydd y swyddogion a dau o bobl ifanc o’r Grwp Ffocws i Bobl Ifanc: Anthony Boden a Nina Yasmin Ali i’r cyfarfod. Gyda’r Gweinidog yr oedd Iwan Williams a oedd yn y Cynulliad ar ôl ennill lle ar Raglen ‘Busnes yn y Gymuned’ i sicrhau Lleoliadau o Ansawdd ar gyfer Datblygiad Gyrfaol.

Cyflwynodd y Gweinidog yr eitem yn fyr a chodwyd y materion canlynol:

- Byddai’r agenda Ymestyn Hawliau yn darparu mwy o lwybrau, dewisiadau a hyblygrwydd i bobl ifanc yng Nghymru.
- Yr oedd y Cynulliad wedi cymeradwyo’n unfrydol y Cyfarwyddiadau a Chanllawiau a luniwyd ar y cyd â’r Partneriaethau Pobl Ifanc (PPI).
- Dyma fyddai’r tro cyntaf yng Nghymru a’r DU i wasanaethau cefnogi ieuenctid gael eu darparu ar sail statudol. Deuai’r ddeddfwriaeth gysylltiedig i rym ar 1 Hydref 2002.

Tynnodd Elizabeth Williams, pennaeth y Tîm Polisi Ieuenctid, o Adran Addysg a Hyfforddiant y Cynulliad (AAH), sylw’r Pwyllgor hefyd at y pwyntiau canlynol:

- Yr oedd pob PPI wedi cael cais i nodi a datblygu tair blaenoriaeth 18 mis mewn perthynas ag anghenion lleol.
- Yr oedd y PPI yn cynnwys amrywiaeth eang o gyrff ac unigolion ac yr oedd plant wedi’u cynnwys hefyd. Yr oedd rhaglen genedlaethol y PPI yn cyd-fynd â dymuniadau pobl ifanc.
- Yr oedd y Papur Gwyn Ewropeaidd ar Ieuenctid wedi cyfeirio at yr arferion gorau a geid yng Nghymru.

Gwahoddodd y Cadeirydd y Pwyllgor i ofyn cwestiynau a chodwyd y materion canlynol yn ystod y drafodaeth:

- Wedi trafodaeth ynglyn â rhan y Sector Gwirfoddol a’r Sector Statudol, dywedodd y Gweinidog ei bod wedi siarad yn ddiweddar â Phartneriaethau’r Sector Gwirfoddol a’i bod yn amlwg fod pryderon yn dechrau cael eu datrys. Byddai’r Gweinidog yn cyfarfod yn rheolaidd â phartneriaethau’r Sector Gwirfoddol a dywedodd fod Awdurdodau Lleol yn cael cyngor/cymorth hefyd.
- Mynegwyd pryder y gallai darpariaeth y PPI orgyffwrdd. Eglurodd y Gweinidog y gallai dwy Bartneriaeth fod yn cyflwyno’r un agenda, ac y gallent wynebu anawsterau am nad oedd digon o bobl yn manteisio ar y ddarpariaeth. Yr oedd angen edrych ar y ffordd orau i fuddsoddi arian yn strategol. Ychwanegodd Elizabeth Williams fod angen ad-drefnu adnoddau er mwyn bod yn deg â’r PPI i gyd.
- Mewn ymateb i gwestiwn ynghylch cyfranogiad a chynrychiolaeth pobl o gefndiroedd ethnig/lleiafrifol a bodolaeth cydbwysedd rhwng y ddau ryw o fewn y PPI, dywedodd y Gweinidog y byddai cynrychiolaeth eang, yn wir, o bobl o’r ddau ryw, ac o gefndiroedd anabledd, gofal, a lleiafrifol, ymysg eraill.
- Cyhoeddwyd mai dim ond 50 y cant o’r cynlluniau cyflenwi blynyddol (blwyddyn gyntaf) a oedd wedi dod i law a gofynnodd yr aelodau a oedd unrhyw gamau wedi’u cymryd i annog y gweddill i’w cyflwyno. Gofynnwyd i’r PPI gyflwyno’u drafft cyntaf erbyn diwedd Gorffennaf fan bellaf. Yr oedd yn hanfodol sicrhau y byddai gweithredu’n digwydd yn lleol lle byddai’r PPI yn cael eu datblygu ar

seiliau cadarn.

- Cyfeiriodd aelodau at y tair blaenoriaeth leol y gofynnid i'r PPI eu datblygu, a holwyd a allai'r rhain fod yn flaenoriaethau treigl. Dywedodd Elizabeth Williams mai blaenoriaeth gyntaf y PPI fyddai nod y gallent ei chyflawni yn y tymor byr. Yr oedd swyddogion o Is-adran Polisi Ieuenctid yr AAH wedi bod yn gweithio'n agos gyda'r PPI – yr oedd swyddog wedi'i glustnodi i bob PPI, a fyddai'n ymwybodol felly o unrhyw flaenoriaethau treigl arfaethedig.
- Gofynnwyd i Elizabeth Williams sut yr oedd cwestiwn ariannu adeiladau (ar gyfer eu cynnal a'u gwella) wedi'i drafod gyda'r PPI. Atebodd gan ddweud fod hyn yn fater a gâi sylw yn y cynlluniau strategol treigl pum mlynedd. Yr oedd archwiliad o'r ddarpariaeth eisoes wedi'i wneud.
- Gofynnodd aelodau pa adnoddau ychwanegol a gyfeirid at lefel awdurdod lleol ac i ba raddau yr oedd y Gweinidog yn cyfarwyddo awdurdodau lleol. Atebodd y Gweinidog y dyrannwyd £2m y llynedd a bod £3.75m wedi'i ddyrannu i awdurdodau lleol eleni; nid oedd hyn wedi'i bridiannu.
- Mynegwyd pryder gan rai ymarferwyr y byddai gweithwyr ieuenctid yn cael eu gorlwytho â chyfrifoldebau ychwanegol yn sgîl mwy o gyfarfodydd a chynllunio strategol. Sicrhaodd y Gweinidog y Pwyllgor fod y broses wedi'i chynllunio i fod mor syml ag oedd yn bosibl: yr oedd patrymau ar gyfer cynigion cynllunio strategol. Arweinid prosiectau o'r pen uchaf i lawr, h.y. gan y Prif Weithredwr neu swyddog wedi'i enwebu. Yr oedd un AALl yr oedd y Gweinidog wedi ymweld ag ef wedi cynyddu nifer y gweithwyr ieuenctid llawn-amser o 3 i 50, a oedd yn enghraifft o ymrwymiad yr AALlau. Byddai adborth gan Canllaw Online a Funky Dragon (Llais Ifanc gynt) yn hysbysu'r drafodaeth.
- Yr oedd peth pryder na fyddai gan bobl ifanc ran uniongyrchol yn y PPI. Dywedodd Elizabeth Williams mai'r prif reswm dros hyn oedd osgoi sioe wag. Byddai'n fwy buddiol trafod o fewn y PPI pam a sut i gynnwys pobl ifanc mewn unrhyw ddadl. Ychwanegodd y Gweinidog mai dyma'r farn a fynegwyd gan bobl ifanc eu hunain mewn pwyllgor. Byddai sefydlu cynghorau ysgol yn rhoi cynrychiolaeth i bobl ifanc ar PPI. Cyfeiriodd y Gweinidog at baragraffau perthnasol (20-24) yn y ddogfen Gyfarwyddiadau a Chanllawiau (papur ELL 14-02 (tud.1 Atodiad A).
- Yr oedd ar aelodau eisiau gwybod pa gymorth a gâi PPI i'w galluogi i wybod sut ac ym mhle i gael cyllid. Dywedodd Elizabeth Williams fod swyddogion o'r AAH yn cadw mewn cysylltiad â phob AALl i rannu'r wybodaeth hon.

Diolchodd y Cadeirydd i'r Gweinidog ac i Elizabeth Williams.

Eitem Dau: Adolygiad Cwricwlwm 14-19

Papur: ELL 14-02(p.2)

Cyflwynodd y Gweinidog yr eitem gan bwysleisio'r pwyntiau canlynol:

- Gwnaed ymrwymiad i gynnal adolygiad o'r cwricwlwm 14-19 yn y ddogfen *Y Wlad sy'n Dysgu*.
- Yr oedd y prosiect yn golygu cydweithio gan bawb oedd yn ymwneud â'r sector 14-19 ac yr oedd John Williams (Prifathro Ysgol Uwchradd Pen y dre, Merthyr) wedi'i benodi'n Arweinydd Prosiect 14-19 a byddai Elizabeth Williams (Pennaeth y Tîm Polisi Ieuenctid) yn arwain ar ran Cynulliad Cenedlaethol Cymru.
- Yr oedd y dull yn debyg i'r agenda Ymestyn Hawliau lle'r oedd unigolion yn rhydd i feddwl mewn gwahanol ffyrdd.
- Yr oedd yr holl waith a wnaethpwyd cyn ymgynghori wedi'i wneud mewn modd cynhwysol ac yr oedd llawer i ymfalchïo ynddo, fel cynlluniau Peilot y Fagloriaeth Gymreig.
- Yr oedd yn bwysig sicrhau nad oedd 16 oed yn bwynt gorffen i ddisgyblion, a gellid dysgu gwersi gan wledydd gwahanol fel Denmarc lle mae 95% o bobl ifanc 19 mlwydd oed un ai'n meddu ar

gymwysterau i gael swydd neu gymwysterau mynediad i Addysg Uwch.

- Byddai’r ymgynghori ffurfiol yn dechrau ar ddiwedd mis Hydref 2002 gan gynhyrchu cynllun gweithredu erbyn Ebrill 2003.
- Ystyrid barn y pwyllgor yn ogystal â chyflwyno papur ymgynghori i’r cyhoedd drwy gyfrwng gwefan y Cynulliad Cenedlaethol, Canllaw Online a 'The Funky Dragon', gan annog pobl ifanc i roi eu hadolygiadau.
- Y mater allweddol ynghylch yr adolygiad oedd sicrhau cyngor, arweiniad a chefnogaeth ddibynadwy.

Dangoswyd fideo 10 munud i’r Pwyllgor gan y ‘Grwp Ffocws i Bobl Ifanc’.

Tynnodd Nina Yasmin Ali sylw at y materion canlynol:

Goresgyn Rhwystrau

Yr oedd Prosiect RIMA yn rhoi cymorth tiwtor i ddisgyblion nad Saesneg oedd mamiaith eu rhieni i helpu gyda’u hastudiaethau. Cydnabu fod hyn yn gysur wrth geisio cymorth ond holodd a ddylid ymestyn y ddarpariaeth hon i bawb yn hytrach na dethol.

Cynghorwyr Cyfarwyddol

Teimlid fod eu presenoldeb yn rhoi tawelwch meddwl ac y gallai disgyblion fynd atynt yn gyfrinachol a chael cyngor priodol yn enwedig ar adeg arholiadau.

Maes llafur

Mynegwyd pryder nad oedd disgyblion ddim ond yn cael dysgu’r hyn oedd ar y maes llafur yn hytrach na gorfod dysgu i ledu eu gwybodaeth ac nid pasio arholiad yn unig.

Gwaith cwrs

Yr oedd consenswsymhlith disgyblion mai gwaith cwrs ddylai fod y dull gorau o asesu. Teimlid y dylai disgyblion gael dewis a bod hyn yn annog disgyblion i ddweud wrth athrawon beth yr oeddent yn ei wybod.

Cyfnewid Tramor

Yr oedd mwy o fudd i’w gael o fynd i wledydd tramor ac aros gyda theuluoedd yn hytrach na dysgu o werslyfrau neu ymweld â safleoedd yn unig.

Amrywiaeth Pynciau

Teimlid nad oedd digon o integreiddio a rhyng-gysylltiad rhwng ysgolion a sefydliadau.

TGAU

Yr oedd teimlad ymhlith disgyblion fod gormod o bynciau TGAU a bod angen cwtogi. Byddai hyn wedyn yn caniatáu i ddisgyblion ganolbwyntio mwy ar y pynciau hynny yr oeddent yn debyg o barhau â nhw i Lefel A.

Prosiect RIMA

Yr oedd y prosiect hwn yn cynnwys ysgol haf am wythnos hefyd. Dywedwyd fod disgyblion wedi bod yn amheus o'r syniad ar y dechrau ond eu bod wedi canfod wedyn ei fod yn brofiad gwych.

Integreiddio Anabledd

Credid fod angen integreiddio disgyblion anabl mewn ysgolion i rai iach o gorff er mwyn cynyddu ymwybyddiaeth a dealltwriaeth disgyblion.

Adroddiad

Cydnabuwyd y bu'r cyfle i siarad â'r pwyllgor yn un arloesol.

Cododd Anthony Boden y pwyntiau canlynol:

- Yr oedd Cymru'n wlad o botensial aruthrol ac yr oedd y diffyg ffocws ar ddiwylliant yn y cwricwlwm yn achos pryder. Yr oedd angen system eang ei seiliau a ganolbwyntiai ar ddiwylliannau cenedlaethol a byd-eang.
- Siomedig hefyd oedd anwybodaeth disgyblion am faterion y byd. Teimlai y dylai disgyblion neilltuo awr yr wythnos ar gyfer trafodaeth ar y pwnc hwn, heb gael arholiad ar y diwedd. Byddai hyn yn ehangu cymeriad disgyblion.
- Dylai pob disgybl gael cyfle i deithio dramor, gyda'r nod o wella addysg yr unigolyn.

Wedyn gwahoddodd y Cadeirydd yr aelodau i drafod yr adolygiad, a chodwyd y materion canlynol:

- Cydnabu'r aelodau fod disgyblion dan fwy o bwysau heddiw nag yn y gorffennol a bod yn rhaid iddynt weithio'n galed yn gyson. Gwnaed y sylw hefyd fod awydd y disgyblion am fwy o ddewis a chyfle i arbenigo yn cefnogi'r Fagloriaeth Gymreig newydd a oedd yn cael ei pheilota.
- Cafwyd trafodaeth ynglyn â Chynghorwyr Cyfarwyddol a holwyd ai yn ystod oriau ysgol y ceid eu cefnogaeth, ai dim ond i ddisgyblion â rhieni di-Saesneg ac a oeddent yn gyflogedig gan yr ysgol. Hysbyswyd yr aelodau y rhoddid y gefnogaeth yn ystod oriau ysgol, i ddisgyblion â rhieni di-Saesneg yn unig, a chan staff o'r tu allan i'r ysgol.
- Yr oedd consensws cyffredinol hefyd ymysg yr aelodau nad oedd disgyblion yn cael digon o addysg am faterion y byd. Yr oedd angen mwy o amser i ddatblygu syniadau a chytunodd yr aelodau'n gyffredinol y gallai fod yn fuddiol cynnig dewis i ddisgyblion rhwng arholiadau a gwaith cwrs.
- Yr oedd gan yr aelodau ddiddordeb mewn gwybod a deimlai'r disgyblion fod gweithredu'r cwricwlwm newydd ar oed 14-19 yn ddigonol ynteu a ellid ei gychwyn yn gynt eto. Teimlai'r disgyblion y gallai fod yn beth da cychwyn yn gynt, er y teimlent fod angen ymgynghori â disgyblion ynghylch beth yr oedd arnynt eisiau ei ddysgu. Nodwyd hefyd fod cyflwyno arholiadau Lefel A/S flwyddyn yn unig ar ôl arholiadau TGAU wedi achosi problemau i lawer o ddisgyblion.

Rhoddodd Elizabeth Williams amlinelliad bras o'r prosiect gan danlinellu'r bwriad i fanteisio i'r eithaf ar yr arbenigedd sydd ar gael yng Nghymru a phwysigrwydd cynnwys pobl ifanc eu hunain.

Rhoddodd John Williams adroddiad cryno o gasgliadau'r Tîm Prosiect hyd yma ac ar eu meysydd astudio arfaethedig:

- Nodwyd fod y tîm wedi dadansoddi gwahanol fathau o dargedi. Yr oedd un model wedi'i seilio ar y drefn yn Nenmarc lle mae'n rhaid i ddisgyblion ennill cymwysterau naill ai ar gyfer gwaith neu addysg uwch. Trafodwyd amrywiadau ar y model hwn hefyd.
- Yn y model uchod, ni fyddai disgyblion yn gallu optio allan nes byddent wedi ennill cymhwyster canolraddol. Ni fyddent yn ennill y cymhwyster hwn fel arfer nes byddent yn 16 mlwydd oed.
- Yn gyffredinol ystyrid mai Saesneg, Cymraeg a Mathemateg oedd y gofynion craidd. Ystyrid hefyd fod addysg berthnasol i waith hefyd yn greiddiol i'r prosiect gan y rhagwelid o hyd y byddai llawer o ddisgyblion yn dal heb fod yn barod ar gyfer cyflogaeth. Yr oedd addysg anffurfiol neu all-gwricwlaidd yn bosibilrwydd hefyd.
- Ystyrid y dylai'r rhai oedd heb ennill cymhwyster canolraddol erbyn 16 oed fod wedi gwneud hynny erbyn 19 oed. Trafodwyd hefyd a oedd angen dull hyfforddi cryf wedi'i seilio ar waith i'r rhai na fyddai wedi ennill y cymhwyster erbyn 16 oed.
- Cynigiwyd y byddai'r strwythur TGAU presennol yn fwy addas pe bai'n anelu at ddarparu sylfaen. Gellid gwneud mwy o ddefnydd o bwyntiau asesu sy'n bodoli. Gellid cwrdd â'r syniad y dylai pob cwrs gael elfen gymhwysol hefyd drwy sgiliau allweddol.
- Cynigiwyd hefyd y dylid cymhwyso fframwaith credyd a chymwysterau i bob cwrs – gallai hyn fod yn gerbyd ar gyfer achredu addysgu mewn lleoliad gwaith. Yn dilyn llwyddiant y Fagloriaeth Gymreig cafwyd trafodaeth hefyd ar bosibilrwydd gostwng yr oed cychwyn cyrsiau i 14. Ymchwilid hefyd i bosibilrwydd cyflwyno 'nodau barcud' ansawdd ar gyfer darparwyr addysg anffurfiol.
- Mynegwyd pryder hefyd ynghylch baich gwaith athrawon a darparwyr iaith eraill. Byddid yn archwilio mater cydweithredu trawsffiniol rhwng y ddau.
- Yr oedd yn debygol y byddai angen arian ychwanegol gan na ellid cyflawni'r rhan fwyaf o fentrau dan y ddarpariaeth bresennol. Yr oedd angen hyrwyddo lledu mynediad yn ogystal â datblygu system fuddiannau.

Nododd y Gweinidog y byddai'r adolygiad yn hybu meddwl dychmygus gan ddisgyblion ac eraill yn y sector. Byddai'r adolygiad yn golygu hefyd y byddai'r pwyllgor yn ymwneud mwy â datblygu polisi yn ogystal â phobl ifanc. Byddai gwefan ar gyfer yr adolygiad ar gael yn fuan, ac anogid sylwadau ymateb.

Nododd aelodau eu bod yn awyddus i gynnal sesiwn arall ar yr eitem yn fuan yn nhymor yr hydref.

Eitem Tri: Cyngor Addysgu Cyffredinol Cymru (CACC) – Datblygiad Proffesiynol Parhaus – Fframwaith i Athrawon

Papur: ELL 14-02(p.3)

Yr oedd aelodau eisoes wedi derbyn copïau o gyngor CACC i Lywodraeth Cynulliad Cymru ar Ddatblygiad Proffesiynol Parhaus (DPP) a'r adroddiad terfynol 'Gwerthusiad gan Gyngor Addysgu Cyffredinol Cymru o'r Prosiectau Peilot ar gyfer Datblygiad Proffesiynol 2001-2002' gan yr Athrawon David Egan a Roy James.

Gwahoddodd y Cadeirydd John Andrews i roi cyflwyniad byr, pryd y codwyd y materion canlynol:

- Yr oedd DPP yn fater/flaenoriaeth ers sefydlu CACC
- Bu'n amlwg o gyfarfodydd gydag undebau'r athrawon fod darpariaeth DPP yn amrywio rhwng ysgolion ac AALlau
- Yn y gorffennol, ychydig o sylw a dalwyd i yrfaoedd unigol athrawon
- Yr oedd angen creu cyfleoedd cyffrous ar gyfer datblygiad proffesiynol yng ngoleuni recriwtio a chadw a'r strwythur rheoli perfformiad.
- Ar hyn o bryd, yr oedd y prosiectau peilot gwerthuso yng ngham dau. Yr oedd yr ymateb gan y proffesiwn dysgu ar gam un wedi bod yn gadarnhaol dros ben. Yr oedd 1400 o athrawon wedi elwa o gam un a 500 o athrawon ar gam dau. Yr oedd yn bosibl fod angen prosiect peilot trydydd cam ac yr oedd yn hanfodol cadw'r momentwm i fynd yn y maes hwn. Yr oedd CACC yn gweithio tuag at nod o sefydlu haeddiant unigol i bob athro/athrawes erbyn 2004.
- Er mwyn i bob athro/athrawes gael eu £500-£600 haeddiannol erbyn 2004, roedd angen £20m i wneud i hyn ddigwydd.

Wedyn rhoddodd Gary Brace gyflwyniad PowerPoint yn crynhoi cyngor CACC i Lywodraeth Cynulliad Cymru ar DPP. Rhoddodd Mal Davies yntau gyflwyniad llafar byr i'r Pwyllgor, y gellir ei grynhoi fel a ganlyn:

- Yr oedd rhai ysgolion wedi ymateb yn fwy cadarnhaol nag eraill i DPP; efallai fod a wnelo hyn â gwahanol arddulliau rheoli mewn ysgolion.
- Dylid nodi gofynion Rheoli Perfformiad wrth gynllunio ar lefel ysgol a lefel AALl.
- Deuai manteision tymor hir DPP i'r amlwg mewn staff proffesiynol myfyrgar. Ni ddylid ceisio ateb sydyn i godi sgiliau'r proffesiwn dysgu.
- Yr oedd angen cynyddu argaeledd a rhagolygon DPP i athrawon llanw hefyd.

Gwahoddodd y Cadeirydd y Pwyllgor i drafod materion yn ymwneud â fframwaith DPP gyda'r cyflwynwyr. Codwyd y materion a ganlyn yn ystod y drafodaeth:

- Cyfeiriodd un aelod at Atodiad B cyngor CACC ar DPP a dywedodd y dylid cynnwys ennill hyfedredd yn y Gymraeg yn y rhestr hon o weithgareddau yr ystyrid eu bod yn briodol i DPP. Dywedodd y cyflwynwyr wrth y Pwyllgor nad oedd y rhestr yn ollgynhwysol ac y gellid defnyddio arian Grantiau Cynnal Addysg a Hyfforddiant ar gyfer y math hwn o weithgaredd.
- Teimlid y byddai athrawon a fu'n dysgu ers ugain mlynedd neu fwy yn grwp anodd i'w gyrraedd o ran manteisio ar gyfleoedd DPP. Clywodd y Pwyllgor y byddai'n her fawr ennyn brwdfrydedd yr athrawon hynny a oedd wedi gwneud dros ugain mlynedd o wasanaeth a gadael i'r athrawon hynny wybod y gallent ddal i fabwysiadu dulliau newydd ac ati. Byddai'n rhaid i athrawon o hir wasanaeth oresgyn yr her o adolygu eu perfformiad eu hunain ond dylent ymfalchïo yn yr hyn y maent wedi'i gyflawni tra'n edrych am unrhyw fylchau yn eu perfformiad personol. Byddai llawer o athrawon â thros ugain mlynedd o wasanaeth yn nesáu at oed ymddeol hefyd.
- Cyfeiriodd aelodau at y tensiwn a fodolai rhwng y gost i ysgolion o ryddhau staff i ddilyn cyfleoedd DPP a llogi athrawon llanw i gymryd eu lle. Teimlid nad oedd angen o reidrwydd i ysgolion ddioddef anhwylustod oherwydd absenoldeb athrawon ar weithgareddau DPP. Yn Ne Swydd Lanark yn yr Alban, yr oedd cronfa o athrawon llanw wedi'i sefydlu i gefnogi athrawon a ymgymerai â DPP. Dywedodd cyflwynwyr wrth y Pwyllgor hefyd fod nifer yr athrawon llanw, o ganlyniad i'r broses gofrestru, yn fwy nag a ragwelwyd yn wreiddiol.
- Teimlai rhai aelodau fod angen bod yn glir ynghylch ystyr 'haeddiant i bawb'. Hefyd, gallai athrawon

ddewis peidio â chymryd cyfleoedd DPP oherwydd y posibilrwydd o achosi straen i'w cydweithwyr. Felly, byddai'n fuddiol cynghori athrawon na fyddai ymgymryd â chyfleoedd DPP ar sail anffurfiol o reidrwydd yn tarfu ar gydweithwyr yn yr ysgol. Clywodd aelodau mai prifathrawon a'u staff oedd awduron y prosiectau ar gyfer dau gam cyntaf y cynlluniau peilot; bu ymweliadau i wylio cyd-athrawon yn boblogaidd – yr oedd hyn wedi golygu rhyddhau athrawon.

- Amcangyfrifai CACC fod angen rhyw £20m i warantu ei haeddiant unigol i bob athro/athrawes. Gofynnodd aelodau am ddadansoddiad o'r ffigur hwn. Dywedodd CACC wrth y Pwyllgor fod angen rhyw £500 yr athro/athrawes ar gyfer haeddiant sylfaenol.
- Dywedodd y Gweinidog ei bod wrth ei bodd fod DPP wedi'i dargedu at yr amrediad llawn o athrawon ac nad oedd raid i athrawon 'fancio' amser ar gyfer gwyliau sabothol. Yr oedd digon o hyblygrwydd yn y system i ganiatáu i rai athrawon gael hyfforddiant DPP drutach yn gynnar yn eu gyrfa, os bernid fod hynny'n briodol.
- Gofynnodd y Gweinidog hefyd pa bryd y rhagwelai'r cyflwynwyr y byddai'r arian fyddai ar gael ar gyfer DPP yn gymesur â nifer y ceisiadau a dderbynnid. Dywedwyd wrth y Gweinidog fod 1004 o athrawon wedi gwneud cais yn ystod cam dau ac wedi derbyn eu grantiau unigol, ac y bu 127 o fentrau gan ysgolion. O'r £5m oedd ar gael, yr oedd £2.2m wedi'i wario. Byddai angen cynnal y momentwm hwn er mwyn bod wedi dyrannu'r arian i gyd erbyn Mawrth 2003. Pe bai cam dau yn mynd yn ei flaen fel y gwnaeth cam un, yna byddai'r arian wedi'i ddyrannu erbyn Chwefror 2003.

Diolchodd y Cadeirydd i'r cyflwynwyr am ymddangos gerbron y Pwyllgor.

Eitem Pedwar: Cyllidebau Awdurdodau Addysg Lleol (AALlau)

Papur: ELL 14-02(p.4)

Siaradodd Elizabeth Taylor, Pennaeth yr Is-adran Rheolaeth Ysgolion o Adran Addysg a Hyfforddiant (AAH) y Cynulliad, ar y papur gan dynnu sylw at y materion allweddol canlynol:

- Dyma fyddai'r dadansoddiad cyntaf o'r cyllidebau yr oedd yr awdurdodau lleol wedi'u pennu ar gyfer addysg am 2002-03. Gwneid dadansoddiad pellach yn yr hydref, gan gymharu â chyllidebau a osodwyd yn Lloegr.
- Yr oedd cyllidebau addysg awdurdodau lleol yn gyffredinol wedi cynyddu £101m (6.8%) i £1,590m. Cyllid oedd hyn ar gyfer gwasanaethau ieuenctid, darpariaeth i blant dan bump heb fod mewn ysgolion (h.y. grwpiau chwarae), addysg oedolion a chymunedol, addysg barhaus arall yn cynnwys dyfarniadau gorfodol a dewisol i fyfyrwyr a rheolaeth strategol ar wahân i ysgolion, gwasanaethau a ddarperir yn ganolog gan AALlau i ysgolion a chyllidebau dirprwyedig ysgolion. Yr oedd hyn yn unol â'r cynnydd cyffredinol mewn cyllidebau refeniw o 6.77% a ganiatawyd yn y cytundeb refeniw llywodraeth leol – gan ystyried addasiadau sy'n effeithio ar wariant addysg. Yr oedd y cynnydd yn net o grantiau, ac eithrio'r grant o £89.843m gan ELWa ar gyfer darpariaeth ôl-16 i ysgolion.
- Bu cynnydd o 6.9% yng nghyllidebau gwasanaethau ysgolion, heb gynnwys grantiau (ar wahân i arian ELWa). A chynnwys yr holl grantiau, yr oedd y cynnydd yn 5.8% - gan adlewyrchu'r ffaith fod grantiau arbennig yn 2001-02 yn £43m; hyd yma yn 2002-03, yr oeddent yn £28.2m.
- O gynnwys y grant arbennig pellach o £18.7m a gynigiwyd ar gyfer costau trothwy, colofn gyflogau uwch a chostau arweinyddiaeth, yna byddai'r cynnydd yn y cyllid ar gyfer gwasanaethau ysgolion yn cynyddu 7% o £89m i £108m.
- Yr oedd cyllidebau dirprwyedig ysgolion wedi cynyddu bron £83m – twf o 7.1% i £1,250m. Fel yn 2001-02, yr oedd 81% o gyllid gwasanaethau ysgolion wedi'i ddirprwyo i ysgolion. O'r symiau a gadwyd ar gyfer gwasanaethau a ddarperid yn ganolog, gellid priodoli 1.6% i swyddogaethau

gweinyddol AALlau, o gymharu ag 1.7% yn 2001-02.

- Yr oedd yr amrediad yn lefel y cynnydd yng nghyllidebau gwasanaethau ysgolion awdurdodau lleol – 3.3% i 11.8% yn adlewyrchiad o'r disgresiwn a oedd gan awdurdodau lleol wrth drefnu eu cyllidebau yn ôl anghenion ac amgylchiadau lleol. Yr oedd AALl Abertawe wedi dewis rhoi pwyslais arbennig ar ddarpariaeth ieuenctid – sef y rheswm pam y cynyddodd eu cyllideb addysg gyffredinol 5.4% ond eu cyllideb ysgolion ddim ond 3.3%. Ceredigion, gyda chynnydd o 4.6 % oedd yr awdurdod a wariai fwyaf fesul disgybl o hyd. Ar ben arall y raddfa, yr oedd AALl Bro Morgannwg, gyda chynnydd o 11.8%, wedi rhoi adnoddau sylweddol i mewn, ond o sylfaen isel, a olygai mai hwy oedd yr awdurdod â'r cyllid isaf am bob disgybl o hyd.
- Yr oedd yr amrediad mewn cyllid fesul disgybl, sef £906, wedi aros yn ddigyfnewid mewn termau ariannol o'r sefyllfa yn 2001-02. Pe bai wedi tyfu yn unol â'r cynnydd yn y ddarpariaeth buasai wedi codi o ryw £60.

Diolchodd y Cadeirydd i Elizabeth Taylor am ei chyflwyniad ac wedyn gwahoddwyd yr aelodau i holi cwestiynau. Codwyd y materion canlynol yn y drafodaeth:

- Yr oedd peth pryder fod rhai ysgolion yn teimlo, er gwaethaf y cynnydd yn y gwariant, nad oeddent yn ddim gwell arnynt nag o'r blaen a bod amrywiad o hyd rhwng AALlau o ran eu ffigurau cyllid ar gyfer pob disgybl. Cyfeiriwyd y Pwyllgor at y ffigurau a amlinellwyd yn Nhabl 6. Y ddau amrywiad mwyaf oedd maint ysgolion a chostau teithio, a wthiai'r cyllid fesul disgybl i fyny mewn awdurdodau gwledig. Er enghraifft, yr oedd gan AALlau Ceredigion a Sir Gaerfyrddin niferoedd mawr o ysgolion bach. O ran a oedd ysgolion yn canfod eu bod yn well eu byd, yr oedd twf yng nghost cyflogau athrawon yn ddigon i gyfrif am lawer o'r cynnydd yn y cyllid. Yr oedd dyfarniad cyflog athrawon am 2002 yn 4% - oddeutu £40m i Gymru. Disgwylid i gostau croesi trothwy a dilyniant ar y golofn gyflogau uwch fod ryw £20m i fyny.
- Nododd un aelod fod amrywiadau mawr yn y gwariant ar weinyddiaeth ganolog fesul disgybl rhwng gwahanol AALlau fel a amlinellir yn nhabl 6, a gofynnodd a allai hyn fod oherwydd arferion cyfrifo gwahanol. Eglurodd Elizabeth Taylor na ddylai gweithdrefnau cyfrifon amrywio er ar lefel fanwl y gallai fod rhywfaint o wahaniaeth pwyslais. Yr eglurhad mwy tebygol oedd y ceid arbedion maint mewn awdurdodau mawr, e.e. mae'n rhaid i bob awdurdod gael strwythurau pwyllgorau ar gyfer addysg, beth bynnag fo nifer y disgyblion yn ysgolion yr awdurdod.
- Mewn ymateb i gwestiwn ynglyn â'r gwahaniaethau, ac a oedd cydberthynas ag amddifadedd, dywedodd Elizabeth Taylor nad oedd, ond y dylid adlewyrchu amddifadedd i ryw raddau yn y costau fesul disgybl am brydau ysgol (am ddim) (Tabl 6).
- Yr oedd rhywfaint o drafodaeth ynghylch unrhyw weddill rhwng arian craidd ac arian a yrrir gan y fenter. Dywedodd y Gweinidog wrth y Pwyllgor ei bod hi wedi ymrwymo'n glir i gyfyngu ar faint o gyllid a oedd wedi'i yrru gan fentrau drwy'r gyfundrefn addysg yng Nghymru. Yr oedd y grant arbennig ar gyfer lleihau maint dosbarthiadau babanod wedi'i gydgyfnerthu yn y cytundeb refeniw llywodraeth leol.
- Gofynnodd yr aelodau a oedd cynlluniau i wneud cymariaethau trawsffiniol (Cymru a Lloegr) o gyllid fesul disgybl ac a allai dadansoddiad o'r fath ymestyn i edrych ar y cyllid ar gyfer ysgolion disglair unigol ac ysgolion arbenigol yn Lloegr. Cadarnhaodd y Gweinidog y darperid y dadansoddiad cymharol yn yr hydref ac y darperid cymariaethau fesul disgybl ar draws ffiniau siroedd. Ni fyddai'n bosibl mynd i lawr i lefel ysgolion unigol gan mai'r sail ar gyfer cymharu tebyg wrth debyg, o reidrwydd, fyddai ffigurau cyllideb addysg adran 52 gan AALlau.
- Eglurodd y Gweinidog wrth y Pwyllgor fod y wybodaeth ar y siartiau'n dangos y disgresiwn a oedd gan AALlau wrth wneud penderfyniadau cyllidebol. Yr oedd AALl Bro Morgannwg i'w llongyfarch ar eu cynnydd sylweddol yn eu cyllideb, er, oherwydd eu bod yn dechrau o sylfaen isel, yr oeddent yn dal i ddarparu llai o gyllid na'r un awdurdod arall ar sail fesul disgybl. I'r gwrthwyneb, cawsai

Ceredigion gynnydd cymharol fach yn y gyllideb ond gan eu bod yn dechrau o safle uchel yr oeddent yn dal i ddarparu mwy o gyllid na’r un awdurdod arall ar sail fesul disgybl. Pwysleisiodd y Gweinidog ei bod wedi ymrwymo i ganiatáu i awdurdodau wneud eu penderfyniadau eu hunain ac i egwyddor democratiaeth leol.

Diolchodd y Cadeirydd i Elizabeth Taylor am ei chyflwyniad.

Eitem Pump: Cofnodion y cyfarfod diwethaf

Oherwydd y cyfarfod ychwanegol ar 4 Gorffennaf, câi cofnodion 4 Gorffennaf a 10 Gorffennaf (y cyfarfod hwn) eu cadarnhau yng nghyfarfod nesaf y Pwyllgor a gynhelid yn nhymor yr hydref.

Yr oedd dau Bapur i’w Nodi:

Canllawiau diwygiedig CCAH

Papur: ELL 14-02(p.5)

Adolygiad Polisi – Ysgol y Dyfodol: Cylch Gorchwyl (a gadarnhawyd)

Papur: ELL 14-02(p.6)

Ysgrifenyddiaeth y Pwyllgor Gorffennaf 2002